Anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educaţiei şi cercetării nr. 3919 / 20.04.2005

MINISTERUL EDUCAȚIEI ŞI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAME ŞCOLARE PENTRU CLASA A IV-A

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

Aprobat prin ordin al ministrului
Nr. 3919 / 20.04.2005

Bucureşti, 2005

NOTĂ DE PREZENTARE

Textul de față reprezintă curriculum-ul disciplinei *Limba şi literatura română* pentru clasa a IV-a, urmărind formarea şi dezvoltarea progresivă la elevi a competențelor esențiale ale comunicării orale şi scrise, precum şi familiarizarea acestora cu texte literare şi nonliterare, semnificative din punctul de vedere al vârstei cuprinse între 8/9 ani. Se urmăreşte, totodată, structurarea la elevi a unui ansamblu de atitudini şi de motivații care vor încuraja şi sprijini ulterior studiul limbii şi al literaturii române.

De altfel, scopul studierii disciplinei *Limba şi literatura română* în perioada şcolarității obligatorii este acela de a forma progresiv un tânăr cu o cultură comunicațională şi literară de bază, capabil să înțeleagă lumea din jurul său, să comunice şi să interacționeze cu semenii, exprimându-şi gânduri, stări, sentimente, opinii etc., să fie sensibil la frumosul din natură şi la cel creat de om, să-şi utilizeze în mod eficient şi creativ capacitățile proprii pentru rezolvarea unor probleme concrete în viața de zi cu zi, să poată continua în orice fază a existenței sale procesul de învățare.

În acest sens, curriculum-ul de față are la bază modelul comunicativ-funcțional, model ce presupune dezvoltarea integrată a capacităților de receptare orală, de exprimare orală, respectiv de receptare a mesajului scris ("citirea/lectura") şi de exprimare scrisă.

Debutul şcolarității la 6 ani a determinat reconfigurarea demersului didactic din perspective multiple: la nivelul curriculum-ului şcolar, al gestiunii activității de învățare şi de predare şi, nu în ultimul rând, al evaluării. Operându-se unele schimbări la nivelul obiectivelor de referință pentru clasele I şi a II-a, în vederea relaxării ritmului de lucru (în special la clasa I) şi a realizării individualizării demersului didactic, s-a urmărit găsirea unor soluții profesioniste pentru nevoile de şcolarizare impuse de diferențele de vârstă cronologică, dar şi de diferențele de dezvoltare psihologică şi emoțională a elevilor. Modificarea obiectivelor de referință a impus o reclădire a activităților de învățare şi a conținuturilor, în vederea realizării corelațiilor adecvate. Toate acestea au determinat anumite schimbări şi în ceea ce priveşte metodologia construirii parcursului didactic, fără de care nu se pot obține rezultatele dorite.

Obiectivele de referință formulate pentru clasa a III-a sunt concepute în progresie, realizându-se corelațiile cu obiectivele urmărite în clasele I şi a II-a, propunându-se activități de învățare cât mai potrivite pentru atingerea obiectivelor propuse.

Astfel, curriculum-ul şcolar al disciplinei *Limba şi literatura română* pentru ciclul primar creează, prin ansamblul obiectivelor de referință, o hartă echilibrată a ceea ce înseamnă competență de comunicare la această vârstă, accentuând asupra elementelor de interacțiune în grup, de cooperare etc. Activitățile de învățare recomandate au fost selectate astfel încât să fie de tip productiv, să ofere o motivație intrinsecă pentru învățare şi să aibă un sens pentru copil, altfel acestea ar fi fost consumatoare de timp, iar rezultatele ar fi fost de suprafață. Prin statutul lor orientativ, ele lasă învățătorului libertatea de a le utiliza selectiv, de a le adapta la grupul de elevi cu care lucrează, în funcție de parcurgă pe toate sau poate folosi alte exemple care i se par mai potrivite pentru atingerea obiectivului propus. Schimbările făcute în cadrul ariei *Limbă şi comunicare* au fost susținute prin introducerea unor strategii cât mai diverse de predare/învățare, de o nouă modalitate de organizare a timpului şcolar pe activități monodisciplinare şi transdisciplinare şi de utilizare a unor instrumente adecvate de evaluare.

Prezentul document cuprinde:

- Obiective cadru (urmărite pe parcursul ciclului primar)
- Obiective de referință urmărite pe parcursul fiecărei clase
- Activități de învățare pentru fiecare obiectiv de referință (sugestii de exerciții/activități care pot conduce la atingerea obiectivelor)
- Conținuturi
- Standarde curriculare de performanță pentru finele învățământului primar.

I. OBIECTIVE CADRU

1. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral
2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală
3. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea/lectura)
4. Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ[1] ŞI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
1.1.	să sesizeze legătura logică dintre secvențele unui mesaj oral (raporturi cauză-efect etc.)	- formulare de întrebări pentru sesizarea raporturilor logice de tipul: din ce cauză? cu ce condiție?; - exerciții de discriminare a elementelor esențiale de cele de detaliu din mesajul comunicat/receptat;
1. 2.	să identifice sensul unui cuvânt necunoscut cu ajutorul dicționarului	- folosirea dicționarelor pentru identificarea sensului cuvintelor necunoscute întâlnite în mesajele orale; - exerciții de stabilire a sensului unui cuvânt necunoscut prin raportare la contextul în care apare şi de confruntare cu sensul/sensurile oferite de dicționare; - exerciții de înlocuire a cuvântului necunoscut prin sinonime, antonime identificate în dicționare;
1.3.	să sesizeze structurile gramaticale (morfologice şi sintactice) corecte sau incorecte dintr-un mesaj ascultat	- exerciții de discriminare a structurilor gramaticale (morfologice şi sintactice) corecte de cele incorecte în fluxul enunțului etc.;
1.4.	să recepteze corect mesajul în funcție de condițiile comunicării	- exerciții de receptare auditivă a cuvintelor noi din textele literare; - exerciții de ascultare a unor mesaje în diferite condiții de comunicare; - exerciții de identificare a unor cauze care împiedică înțelegerea mesajului (voce slabă, zgomotul, pronunțarea incorectă, neatenția); - exerciții de sesizare a corespondenței elementelor verbale cu cele nonverbale (gesturi, mimică) în comunicare etc.;
1.5.	să manifeste atenție şi toleranță față de partenerul de dialog	- activități de grup pe teme diferite; - exerciții cu argumente pro şi contra pe o temă dată; - discuții libere pe teme date; - jocuri de rol, dramatizări.

2. Dezvoltarea capacității de exprimare orală

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
2.1.	să construiască pe baza planului de idei propriu un text oral scurt	- exerciții de identificare a elementelor semnificative ce trebuie transmise prin mesaj; - exerciții de reformulare a unui mesaj; - exerciții de stabilire a ideilor în jurul cărora se organizează o temă dată; - activități de comunicare pe baza unui plan de idei realizat anterior;

[1] *Obiectivele de referință pentru clasa a IV-a se bazează pe obiectivele de referință pentru clasele I – a III-a, pe care le integrează şi le dezvoltă.*

	Obiective de referinţă	Exemple de activităţi de învăţare
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activităţi:*
2.2	să rostească mesaje, utilizând pronunţarea şi intonaţia adecvată	- exerciţii de dicţie şi de ortoepie; - exerciţii de pronunţare a numeralelor cardinale complexe; - jocuri de cuvinte; - exerciţii de rostire corectă a cuvintelor cu probleme de accentuare; - exerciţii de reglare a intonaţiei, a tonului şi a vitezei proprii de a vorbi; - exerciţii de recitare a unor poezii; - exerciţii de punere în scenă a unor povestiri etc.;
2.3.	să redea prin cuvinte proprii conţinutul unui text citit sau al unui mesaj audiat	- exerciţii de trecere de la vorbirea directă la vorbirea indirectă; - exerciţii de utilizare în contexte diverse, a achiziţiilor lexicale noi; - povestirea orală a unor texte literare/nonliterare citite sau mesaje audiate;
2.4	să-şi adapteze vorbirea la diferite situaţii de comunicare	- exerciţii de dialog cu persoane diferite; - conversaţii pe teme cunoscute; - exerciţii de simulare a unor situaţii de comunicare cu parteneri diverşi (părinţi, profesori, colegi, vecini etc), pe teme diverse; - exerciţii de adaptare a elementelor de comunicare nonverbală la comunicarea verbală în situaţie de dialog etc.; - simularea unor situaţii de comunicare (convorbiri telefonice, dialoguri formale şi informale de diverse tipuri) în cadrul cărora elevii să realizeze acte de vorbire precum: utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare; formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri; povestirea unor fapte şi întâmplări; - exerciţii de exprimare a acordului/dezacordului prin propoziţii afirmative/negative;
2.5.	să integreze adecvat, în exprimarea orală proprie, elementele de construcţie a comunicării studiate	- exerciţii de utilizare a substantivelor în genitiv şi în dativ; - exerciţii de utilizare în comunicarea orală a unor părţi de propoziţie studiate; - exerciţii de construire a propoziţiilor simple şi a propoziţiilor dezvoltate; - exerciţii de transformare a propoziţiilor simple în propoziţii dezvoltate şi invers; - exerciţii de completare a unor enunţuri cu elemente de construcţie a comunicării învăţate (substantiv, numeral, adjectiv, pronume, verb); - exerciţii de stabilire a acordurilor gramaticale;

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
2.6.	să manifeste independență în situațiile de comunicare	- exersarea actelor de vorbire: utilizarea formelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare, formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri, povestirea unor fapte şi întâmplări, exprimarea acordului sau dezacordului în legătură cu un fapt sau cu atitudinea unei persoane; - exerciții de dezvoltare a inițiativei comunicative şi a curajului de a interveni în actul comunicării; - exerciții de rezolvare a unor probleme în grup pentru dezvoltarea cooperării şi a concurenței; - exerciții de exprimare a propriilor opinii în legătură cu un fapt cunoscut etc.

3. Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea / lectura)

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
3.1	să sesizeze rolul ilustrațiilor ce însoțesc un text	- exerciții de recunoaştere a corespondenței dintre mesajul transmis de ilustrație şi cel transmis de texte; - exerciții de asociere a unor momente dintr-o narațiune cu ilustrațiile corespunzătoare; - exerciții de ordonare a ilustrațiilor după succesiunea momentelor acțiunii prezentate de text; - exerciții de identificare a elementelor prezente în ilustrații care completează informația transmisă de diverse texte, afişe sau articole din revistele pentru copii;
3.2.	să desprindă idei principale şi informații de detaliu dintr-un text citit (literar-nonliterar)	- exerciții de delimitare a unui text narativ în fragmente logice; - exerciții de identificare a temei din poeziile studiate; - exerciții în care se solicită completarea unor enunțuri lacunare cu informații de detaliu desprinse din textul suport; - exerciții de povestire a fiecărui fragment; - exerciții de formulare a ideilor principale într-o succesiune logică; - exerciții de ordonare într-o succesiune logică a întâmplărilor prezentate într-un text citit; - exerciții de identificare a determinanților spațiali şi temporali ai acțiunii; - selectarea din text a caracteristicilor fizice şi morale ale personajelor; - grupări de personaje în funcție de anumite caracteristici; - exerciții de discutare a textelor narative citite, în funcție de următorii parametri: “cine” (personajele), „ce face?” (acțiunea), „când”, “unde” (plasarea acțiunii în timp şi spațiu), “cum” (modul de desfăşurare a acțiunii); - exerciții de citire explicativă şi selectivă pentru desprinderea informațiilor esențiale şi de detaliu dintr-un text citit;

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
3.3	să citească conştient, corect, fluent şi expresiv texte cunoscute	- exerciții de marcare prin intonație a semnului întrebării, a semnului exclamării, a virgulei – în enumerare şi pentru vocativ; exerciții de marcare prin pauză a punctului şi a **punctelor de suspensie* dintr-un text citit; - exerciții de identificare a cuvintelor cu aceeaşi formă, dar cu înțeles asemănător şi de recunoaştere a sensului din text; - exerciții de reglare a intensității şi volumului vocii precum şi a ritmului vorbirii corespunzător încărcăturii afective a mesajului; - explicarea rolului pe care îl au semnele de punctuație învățate studiate în textele citite;
3.4	să citească în mod conştient şi corect un scurt text necunoscut	- exerciții de citire a unor texte la prima vedere, cu adaptarea ritmului şi intonației impuse de semnele de punctuație etc.;
3.5.	să identifice secvențele narative, dialogate şi descriptive dintr-un text	- exerciții de identificare a elementelor descriptive dintr-un text; - exerciții de prezentare a imaginii de ansamblu a spațiului sau a obiectului descris; - exerciții de identificare a dialogului prezent într-un text narativ; - exerciții de evidențiere a diferențelor dintre o descriere şi un dialog; - exerciții de recunoaştere şi de prezentare sumară a trăsăturilor fizice şi sufleteşti ale personajelor;
3.6.	să recunoască în textele studiate elementele de construcție a comunicării învățate	- exerciții de recunoaştere a părților principale de propoziție; - exerciții de recunoaştere a părților secundare de propoziție; - exerciții de diferențiere a propozițiilor simple de cele dezvoltate; - exerciții de identificare a acordului dintre subiect şi predicat; - exerciții de acord al adjectivului cu substantivul determinat;
3.7.	să manifeste interes şi inițiativă pentru lectura unor texte variate literare sau nonliterare	- activități de alegere a lecturii în funcție de gusturi; - prezentarea unor lecturi individuale suplimentare celei impuse, - lectura unor articole din revistele pentru copii; - vizite la biblioteca şcolii, săli de lectură etc. - conversații în grup, în care elevii să pună întrebări şi să dea răspunsuri referitoare la un text citit etc.

4. Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă

	Obiective de referință	**Exemple de activități de învățare**
	La sfârşitul clasei a IV-a elevul va fi capabil să:	*Pe parcursul clasei a IV-a se recomandă următoarele activități:*
4.1	să aplice în mod conştient regulile de ortografie şi de punctuație	- copieri, transcrieri selective, dictări de enunțuri sau de texte ce conțin ortograme, numerale compuse, adjective terminate în "-iu", verbele "a fi" şi " a lua"; - exerciții de ortografie: de recunoaștere a formei corecte de scriere, de selectare, de completare, de punere în corespondență, de compunere de enunțuri; - exerciții de utilizare a cratimei în scrierea ortogramelor şi a liniuței de despărțire în silabe în scrierea cuvintelor care nu încap la sfârşitul rândului; - exerciții de ortografiere a formelor flexionare ale părților de vorbire folosite în texte redactate; - exerciții de utilizare a semnelor de punctuație (punctul, linia de dialog, virgula în enumerare şi pentru vocativ, semnul întrebării, semnul exclamării, ghilimelele în citarea de titluri de texte sau nume de reviste, citarea cuvintelor unei persoane sau citarea fragmentelor unor texte); - jocuri gramaticale de corectare a greşelilor de ortografie (jocuri gramaticale de corectare a greşelilor de scriere (folosirea ortogramelor studiate, a numeralelor compuse, a adjectivelor terminate în "-iu", a verbelor "a fi" şi "a lua") şi de punctuație; - autodictări, autocorectări, corectare în perechi etc.;
4.2	să alcătuiască povestirea unui text literar după un plan simplu de idei	- exerciții de împărțire a textului în unități logice de conținut; - exerciții de formulare a ideilor principale; - exerciții de dezvoltare a ideilor principale într-un şir de enunțuri cu înțeles logic; - exerciții de transformare a unei secvențe dialogate în povestire, cu folosirea adecvată a timpurilor verbelor şi a persoanei verbului şi pronumelui etc.;

	Obiective de referință	Exemple de activități de învățare
4.3.	să redacteze diverse texte de mică întindere adaptându-le destinației și scopului comunicării	- exerciții de formulare a unor enunțuri interogative și enunțiative (propriu-zise și exclamative); - exerciții de transpunere a unor idei într-un șir de enunțuri cu o succesiune logică; - exerciții de descriere a unor obiecte / fenomene / ființe; - exerciții de utilizare corectă, în scris, a unor elemente de relație pentru a asigura succesiunea logică a propozițiilor în textul redactat (apoi, deci, la început, în primul rând/ în al doilea rând, prima oară/ a doua oară etc.); - exerciții de elaborare a planului simplu de idei și a planului dezvoltat al unui text studiat; - exerciții de elaborare a planului inițial al compunerii; - exerciții de elaborare a unor compuneri: după un suport vizual, cu început/sfârșit dat, după un plan dat sau plan propriu de idei, pe baza unor cuvinte și a unor expresii date, cu titlu dat, liberă, narativă, **în care se introduce dialogul;* - exerciții de redactare a unor tipuri diverse de texte cu destinație specifică: invitația, **scrisoarea*; - antrenament de structurare a textului scris în cele trei părți: introducere, cuprins și încheiere etc.;
4.4	să utilizeze corect, în textele redactate, elementele de construcție a comunicării studiate	- exerciții de stabilire a acordului dintre predicat și subiect; - exerciții de stabilire a acordului dintre adjectiv și substantivul determinat etc.; - exerciții de completare corectă a propozițiilor lacunare cu structurile morfologice învățate; - exerciții de construire corectă a propozițiilor simple și a propozițiilor dezvoltate; - exerciții de transformare a propozițiilor simple în propoziții dezvoltate prin adăugarea de adjective, **numerale cu valoare adjectivală* plasate înainte /după substantiv; - exerciții de transformare a propozițiilor simple în propoziții dezvoltate prin adăugarea unor părți secundare de propoziție; - exerciții de completare a unor propoziții cu atribute, pentru a prezenta trăsăturile personajelor, și/sau complemente, pentru a reda circumstanțele unei acțiuni; - **exerciții de transformare, în propoziție, a subiectului multiplu în subiect simplu și invers;*
4.5	să așeze corect în pagină textele scrise, respectând scrierea cu alineate pentru a marca trecerea de la o idee la alta	- exerciții de așezare corectă a textului în pagină; - exerciții de plasare corectă a alineatelor; - transcrierea în ordine logică a unor fragmente date pentru a reconstitui un text;
4.6.	să manifeste interes și spirit critic față de redactarea diverselor tipuri de texte	- exerciții de redactare de texte narative, descriptive, dialogate și funcționale etc. - exerciții de selectare a vocabularului adecvat; - exerciții de înlocuire a unor expresii și cuvinte cu echivalentele cerute de context; - exerciții de formulare a unor opinii și puncte de vedere proprii referitoare la modul de redactare și de prezentare a textelor etc.

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

1. Formarea capacității de lectură/citire

- Cartea (actualizare). **Rolul ilustrațiilor**[2].
- Textul literar

  Textul narativ (actualizare). Delimitarea textului în fragmente logice**.** Dialogul ca element constitutiv al unui text narativ. **Recunoaşterea determinanților spațiali şi temporali ai acțiunii**. **Personajul literar - trăsături fizice, trăsături morale**.

  Poezii cu tematică diversă. Strofa. Versul.
- Textul nonliterar: **afişul**, **articole din reviste pentru copii**.

Tematica textelor trebuie să reflecte universul copilăriei şi valorile proprii acestuia. Autorii de manuale pot utiliza texte literare, în proză sau în versuri, sau texte nonliterare, de mică întindere, până la 250-300 de cuvinte. Gradul Aceştia vor avea libertatea de a decide cu privire la structurarea şi configurarea unităților de conținut din programă, tratarea didactică originală a noțiunilor din programă.

2. Formarea capacității de comunicare

- ***Comunicare orală***

Componentele comunicării dialogate (actualizare). **Factorii perturbatori ai comunicării.** Adaptarea la particularitățile interlocutorului (actualizare). Formularea ideilor principale (actualizare). Povestirea orală a unui fragment dintr-un text narativ (actualizare). **Povestirea orală a unor texte citite sau mesaje audiate**. **Factorii perturbatori ai comunicării.**

Intonarea propozițiilor enunțiative (propriu-zise şi exclamative) şi interogative (actualizare). Constituirea de dialoguri în situații concrete sau **imaginare**. Elemente de comunicare nonverbală (gesturi, mimică) (actualizare).

Se recomandă ca elevii, folosindu-şi deprinderile de exprimare orală, să poată realiza următoarele acte de vorbire:

- utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare;
- formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri;
- povestirea unor fapte şi întâmplări;
- exprimarea acordului sau a dezacordului în legătură cu un fapt sau cu atitudinea unei persoane.

- ***Comunicare scrisă***

Organizarea textului scris. Părțile componente ale unei compuneri: introducerea, cuprinsul, încheierea (actualizare). **Planul inițial al compunerii.**

Ortografia şi punctuația.

Scrierea corectă a cuvintelor. **Utilizarea ortogramelor v-a/va; n-ai/nai; ce-l/cel; nu-l/n-o/nu-i/; n-am/n-are/n-ați/n-au** etc. Semnele de punctuație (actualizare). **Ghilimelele. **Punctele de suspensie***[3].

Contexte de realizare

a) Scrierea funcțională (cu scop practic, informativ). **Invitația**, *******scrisoarea.*

b) Scrierea imaginativă (compuneri libere). Compunerea după un suport vizual (actualizare). Compunerea după plan dat (actualizare). **Compunerea după un plan propriu de idei**. Compuneri cu început/sfârşit dat (actualizare).**Compunerea pe baza unor cuvinte şi a unor expresii date. Compunerea cu titlu dat. Compunerea narativă liberă.** **Compunerea narativă în care se introduce dialogul.*

c) Scrierea despre textul literar. Povestirea scrisă a unor fragmente din text (actualizare). Planul simplu de idei (actualizare). **Formularea de întrebări în legătură cu conținutul textului. Planul dezvoltat de idei. Povestirea unor texte de mică întindere după un plan de idei **Transformarea textului dialogat în text narativ***.

---

[2] *Ceea ce apare cu scris îngroşat reprezintă o noțiune nouă.*

[3] Elementele de conținut marcate cu asterisc reprezintă curriculum la decizia şcolii.

3. Elemente de construcție a comunicării

- Lexicul.
  Cuvântul (actualizare). Cuvintele cu formă diferită şi sens asemănător (actualizare). Cuvintele cu sens opus (actualizare). **Cuvintele cu aceeaşi formă, dar cu sens diferit**.
- Noțiuni de fonetică (actualizare). Despărțirea cuvintelor în silabe (actualizare).
- Morfologia.
  Verbul (actualizare)**.** Persoana şi numărul (actualizare). **Timpul: prezent, trecut (toate formele), viitor (forma literară)**. Funcția sintactică: predicat. Probleme de ortografie şi de ortoepie a verbelor "a fi" şi "a lua".

Pentru recunoaştere şi pentru analiză, se utilizează texte care conțin verbe personale, la diateza activă, modul indicativ (timpurile prezent, trecut, viitor – forma literară). Verbul "a fi" este utilizat numai cu valoare predicativă. Nu este utilizată terminologia gramaticală.

Substantivul (actualizare). **Genul**. Numărul. Funcția sintactică: subiect (actualizare); **parte secundară de propoziție**.
Pronumele (actualizare). Pronumele personal**.** Numărul. Persoana. **Genul**. Pronumele personal de politețe (actualizare). Funcția sintactică: subiect (actualizare); ***parte secundară de propoziție***.

Pentru recunoaştere şi pentru analiză, se utilizează texte care conțin pronume personale cu formă accentuată sau neaccentuată, precedate sau neprecedate de prepoziții, în cazurile nominativ, genitiv, dativ, acuzativ. Nu este folosită terminologia gramaticală.

Numeralul (actualizare)**.** Probleme de ortografie şi ortoepie: **numeralele cardinale compuse, numeralul ordinal**.

Pentru recunoaştere şi pentru analiză, se utilizează texte care conțin numerale cardinale (simple şi compuse) şi numerale ordinale. Nu este folosită terminologia gramaticală.

Adjectivul (actualizare). Acordul adjectivului în **gen** şi număr cu substantivul pe care îl determină.
Poziția adjectivului față de substantiv în propoziție. Ortografia adjectivelor terminate în "-iu".

Pentru recunoaştere şi pentru analiză, se utilizează texte care conțin adjective propriu-zise şi provenite din participiu, variabile la gradul pozitiv. Nu este folosită terminologia gramaticală.

- Sintaxa propoziției.
  Propoziția (actualizare). Propoziția simplă şi propoziția dezvoltată. ***Propoziția enunțiativă, afirmativă negativă.***
  Predicatul verbal.
  Subiectul. **Subiectul simplu şi *subiectul multiplu.*** Părțile de vorbire prin care se exprimă subiectul (substantiv, pronume personal). **Acordul predicatului cu subiectul**.
  Atributul - **parte secundară de propoziție care determină un substantiv. Atributul exprimat prin: substantiv, adjectiv, *numeral cu valoare adjectivală*.**

Se studiază numai atribute substantivale în care substantivul este în cazul genitiv şi acuzativ cu prepoziție şi atribute exprimate prin numeral cu valoare adjectivală. Nu este folosită terminologia gramaticală.

Complementul - parte secundară de propoziție care determină un verb. Complementul exprimat prin substantiv. *Complementul exprimat prin pronume*.

STANDARDE CURRICULARE DE PERFORMANȚĂ
LA FINELE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR

	Obiectiv cadru	Standard
1.	Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului oral	S1. Desprinderea semnificației globale şi a unor informații de detaliu din mesajul ascultat
		S2. Desprinderea sensului unui cuvânt nou prin raportare la contextul mesajului ascultat
2.	Dezvoltarea capacității de exprimare orală	S3. Adaptarea mesajului la partener în situații de comunicare dialogată
		S4. Formularea unor enunțuri corecte din punct de vedere fonetic, lexical şi gramatical
		S5. Povestirea orală a unui text narativ cunoscut pe baza unui plan de idei
3.	Dezvoltarea capacității de receptare a mesajului scris (citirea / lectura)	S6. Citirea conştientă şi corectă a unui text
		S7. Formularea ideilor principale ale unui text narativ
		S8. Identificarea secvențelor narative, descriptive şi dialogate dintr-un text citit
		S9. Desprinderea unor trăsături fizice şi morale ale personajelor dintr-un text citit
4.	Dezvoltarea capacității de exprimare scrisă	S10. Alcătuirea unui plan simplu de idei al unui text narativ
		S11. Redactarea unui scurt text narativ propriu, pe baza unui plan de idei
		S12. Redactarea unor texte scurte cu destinație specială (bilet, felicitare, carte poştală, invitație)
		S13. Redactarea de texte cu respectarea regulilor de despărțire a cuvintelor în silabe, a celor ortografice şi de punctuație studiate, a aşezării corecte în pagină şi a scrisului lizibil
		S14. Redactarea unor texte corecte din punct de vedere lexical şi gramatical